

UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS

ကမ္ဘာလူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း

ကမ္ဘာ့လူ့အခွင့်အရေးလိတ်ကေးညာ့လိတ်ရွှေ့

ပဒိုဝ်း ဘာသာပြန်

UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS

ကမ္ဘာလူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း
ကမ္ဘာ့လူ့အခွင့်အရေးလိတ်ကေးညားလိတ်ရွေး

ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့မှ အတည်ပြုပြီးဖြစ်ပါသည်။

နင်း ၁၉၄၈ဗား၊ ဒီဇင်ဘာလာ(၁၀)နီ၊ကို ကုလသမဂ္ဂအစိုး
အစိုးအဒဝ်းဒဝ်းညီးလားခံးအတိန်အထွ။ အွာန်ထော့လွေ့လဲန်း
ကမ္ဘားလို၊အခွင်၊အရေ့လိတ်ကေးညားလိတ်ရွေ့သွ။ လိတ်မဲ့ငါအဝ်း
ဆ၊ချာကို ဖေးထေနယ်ခါ၊ ကေးညာလိတ်ရွေ့ လိတ်ယား
အပေ့အစွမ်းသွ။

ထေင်းထူးခွမ်မာ၊ထွ။ သမင်၊ဝင်း ခွမ်မာ၊ချက်နင်း
ယိုဆိုင်၊ချာ ခမ်းသားလို၊အာ ယံဖေးကသေ ကေးညားလိတ်ရွေ့
လိတ်ယားယိုအတား ကုလသမဂ္ဂနွံ၊အစိုး၊ခမ်းနွောင်၊ဟမ်း လို၊လို၊
ယံဖေးခွမ်မာ၊လွေ့ တမာ၊တဝ်း ဖအွာန်ခေါ် ခမ်းနွောင်၊ဟမ်း
(မွေးတဝ်းလဲ) ဟမ်းနယ်နင်းငန်းရေ့ အဆင်းအရန်းတင်
အွာန်လွေ့၊ အစိကကျောင်၊ဖုံးတောင်းအလင်ပညားရေ့၊အစိုး၊အပူးကို
ဖြေ့၊လီဖန်းပေး ကေးညားလိတ်ရွေ့ အတား၊ ယံဖေးကထီးစင်း
အွာန်နယ်လွေ့၊အတား၊ ဖတ်ဟွန်လွေ့၊အတား တောင်းပွောင်စေလဲင်း
နယ် အစိပျါမ်းအတား လဝ်းဟွန်ခါ၊လဲန်းသွ။

ကောပ်ပိုး အဝ်းထွာလွေ့၊နင်းယိုတင်ခါ အဝ်းအင်္ဂလိပ်
ဘားသား ချားပြန်းမန်းမြန်မာဘားသားထွ။တင် မြန်မာခမ်းနွောင်၊ဟမ်း
လို၊မျို၊စိုး၊ခွါ၊ လို၊အခွင်၊အရေ့ကော်မရှဲန် ထေဝွေးဖြေ့၊လီဟား
ကမ္ဘားလို၊အခွင်၊အရေ့ လိတ်ကေးညားလိတ်ရွေ့ယိုသွ။

မြန်မာ၊ခမ်းနွောင်၊ဟမ်းစိုး၊ခွါ၊လို၊အခွင်၊အရေ့ကော်မရှဲန်

ကမ္ဘာ့လိုအခွင်အရေးလိတ်ကေးညားလိတ်ရွှေ

နိဒါန်း

မိုးလိုပိုလိုလို လွှဲလင်၊ခါကပါထွူ တောမ်းဂုဏ်း သိက္ခာအရန်းတသျှန် အဝ်းတွာအဝ်းတရားထွူလဲနွဲျား ကမ္ဘာ့လောင်းယို လွှတ်တခြင်မု၊ တရာ၊တရားမု၊ တောမ်းညိမ်၊ချံ၊မု၊ အတား ဖွဲင်းအွာန်း တရွို့၊သေ၊ခါတလ၊တဝ်း အခွင်၊အရေးလောင်း အဝ်းသေ အဝ်းမတ်ကမာ၊ဒါးယို ထွာဒျားခင်းယန်အွတ်၊ရွှီးလဲဟပ်။

ထွူထွူတွမ်တွမ်အွာန်းတဝ်း ထီးဖွီထီးပေးလို၊သီး အခွင်၊ အရေးနပ်၊ ယားကိုင်နှောင်၊ လို၊သီးထာ၊ယူးထာ၊တွေ၊ကသေ ဒါးအဟပ်အကိုင် အကျောင်၊အကျို၊မာ၊ထွာနှောင်၊ ရှိုင်ဟယ်သွီးစုတ်၊ဒါး အခွမ်အမာ၊အအုံအဝ်းလဲဟပ်။ ကအီးလ၊ခံးစာ၊ယူးစွေးနှောင်၊ဒါး လွှတ်တခြင်ထေဖေးဒေါ၊ဖြဝ်းခွင်၊ လွှတ်တခြင် ယျမ်းအံးအုံ တရေခွင်၊အဝ်းထာ၊ငမ်းတရီး တောမ်းထာ၊ယပ်ခြားလွှတ်ညာ၊ခွင်၊ လို၊ခမ်းလောကတရပ် ပေးထန်းလွှာန်အရေးယို ထွာသာမန်လို၊သီး လို၊လိုဖုံးအထို၊သွတ်ထီးတေး ရေးမိုးအင်းချက်ကရို၊နပ်၊ ကေးညား ထွူလဲနီးတွေ့၊လဲဟပ်။

ခွမ်သုံ၊အားတားတင် တရာလောတ်စု ရိပ်တခြို့အုပ်ချုပ်မု၊ တောမ်း တေက်၊နျ၊ခွမ်တချ၊မု၊ဖုံးအလောင်း ယံဖေးကတို့၊လွေ၊ဗားမျှန်း တောမ်းအဆိုင်၊အနယ်၊တဖူ၊လို၊ကလို့၊ဆန်ပုန်းကန်းဗား အခေးအနေး အတား တောမ်းတရာ၊ဥပဒေဒို့၊တခြို့၊မု၊ ယံဖေးကရဲးတား ဖေးနှောင်၊ လို၊အခွင်၊အရေး မထွာမလ၊ လို၊အပ်ငါးတွေ့၊လဲဟပ်။ ခမ်းနှောင်၊ဟမ်း ချင်၊သွီးထီရက်ပဲင်၊မု၊ထွာထွူတင် ယံဖေးယွေ့ ထိုတသောင်းဗားအုံညီ၊ အဝ်းဖြူးဖြိုရေး မထွာမလ၊ အဝ်းလို၊အပ်တွေ့၊လဲဟပ်။

ခမ်းနှောင်၊ဟမ်းနို့၊ ကုလသမဂ္ဂအစို့၊ခမ်းသားလို၊အာဖုံး တရေယျမ်းအံး
 ဝှေ့သီး အခေးခံးခင်းယန်း လို၊အခွင်၊အရေ၊ လို၊ဂုဏ်းသိက္ခာ
 တောင်းတန်းဖို၊အငို၊ အဆိုတောင်းအမူး အရန်းတသွန်လ၊ဗား
 အခွင်၊ဖုံး ကုလသမဂ္ဂပဋိညာဉ်ကို အွှန်းတိန်းထွဲ့ထဲ့လွေ့ထဲ့လွေ့
 ယင်းလဲန်းထွဲ့တင်ယိင်းလို့ယိင်းလဲင်းဒါး လွှတ်တခြင်မု၊အကို ယံဖေး
 ယော့ထို၊ တသွောင်းနှောင်၊ လို၊မု၊ရေထင်းထိုရေ၊ တောင်းလို၊ဘဝ
 အဆင်းအရန်းထင်းထိုဟပ်လွှန်ရေ၊ဖုံးထွာဒျား ချ၊ထွဲ့လဲန်း သန္နိဋ္ဌာန်
 တွေ့၊လဲဟပ်။

ခမ်းနှောင်၊ဟမ်းနို့၊ကုလသမဂ္ဂအစို့၊ဆွန်၊စူ တောင်းကုသမဂ္ဂ
 အစို့၊တင် ယိင်းလို့ယိင်းပိုးထွဲ့ထွဲ့၊ တွမ်တွမ်လွှောက်၊နားခွမ်မာ၊လွေ့
 လို၊အခွင်၊အရေ၊ တောင်းအခေးခံးခင်းယန် လွှတ်တခြင်ခွင်၊ဖုံး
 အတား တကမ္ဘားလျှမ်းအီးခွမ်မာ၊လွေ့ဒျားကရို၊နပ်၊ အွှန်းထွဲ့လဲန်း
 ကတိ၊တွေ့၊လဲဟပ်။

အဗေတဗားဖေးလွေ့အနမ်းအခြုံ၊ ကတိကဝတ်ယိုအတား
 ပါသို့ပါညီးသေနားသူးသေကရို၊ဒျား လို၊အခွင်၊အရေ၊ တောင်းလွှတ်
 တခြင်ခွင်၊ဖုံးကရို၊ယို ထွာအရေ၊ အတန်သွတ်၊တွေ့၊လဲဟပ်။

လို၊ တွိုင်၊ အစွို၊ အပူးတွိုင်၊ သော့၊ သ၊ ကို ယူးစွေး
 ကေးညားလိတ်ရွေ့ယိုသွ။ တင် တကမ္ဘားလွမ်းအကို ထွေးထွေးတွမ်တွမ်
 အောန်းလွေ့ကရို၊ ဒါးအခွင်၊ အရေ၊ ဖုံး တောမ်းလွောတ်တခြင်ခွင်၊ ဖုံး
 အတားသော့၊ ဖေးဗား ဖေးသေဗားပညား ထေအားမာ၊ အတားလဲ့ဟပ်
 ခမ်းနှောင်၊ ဟမ်းနှို့၊ ကုလသမဂ္ဂအစွို၊ ဖုံး တောမ်းခမ်းနှောင်၊ ဟမ်း နပ်၊ ဖုံး
 ရဲန်၊ မာ၊ ချမ်မာ၊ ပဲင်းခွင်၊ အားဏားခွဲလ ကအမ်းဒါးနယ်းစူခြမ်အကို လိုင်း
 တဲ့လိုင်းတိုးခြောင်အမ်းအမ်း အမ်းသေအမ်းမတ် ယံဖေးလွောက်၊ နား
 ချမ်မာ၊ လွေ့၊ အတား ခမ်းနှောင်၊ ဟမ်းအရန်း တောမ်းခမ်းတကား
 ခမ်းဆင်းရာ၊ အရန်းဖုံးအကို ထင်းထိုဒါး တောမ်းရဲန်၊ မာ၊ ချမ်မာ၊ မုအရန်း
 ယံဖေးထေအား မာ၊ လွေ့၊ အတားလဲ့ဟပ်၊ ရေးမိုးထွ။ တင် စိမ်ခမ်းနှောင်၊
 ဟမ်းစိမ်လို၊ ပါလို ယံဖေးကလ၊ လွေ့၊ အောင်းမျှင်းမု၊ ထောင်းထံးချမ်မာ၊
 လွဗားဒါး ဆင်းတောမ်းတင်လိုင်လို၊ အာ ထွယံနယ်း၊ (စံ) တဗား ကုလ
 သမဂ္ဂအစွို၊ စို့၊ အဒမ်းဒမ်းညီးလားခံးနပ်၊ ထေထန်းကေးညားလွေ့၊ ဗား
 ကမ္ဘားလို၊ အခွင်၊ အရေ၊ ကေးညားလိတ်ရွေ့ယိုသွ။

အပွိုဒ် ၁

မိုးလို၊ ပိုလို၊ လို၊ ထွလို၊ လွောတ်တခြင်သား လူးဖွာ၊ လွောန်၊ ထွ။ လဲန်း
 ဂုဏ်းသိက္ခား တောမ်းအခွင်၊ အရေ၊ ဖုံး အရန်းတသျှန်အရန်းတရားတွာ
 အမ်းလိုးဒျားသွ။ လို၊ သီးကို ထာ၊ သူးသေတရာ၊ တောမ်းယူးထွား
 ဝွေးဖန်းနှောင်၊ ဒါး အဟပ်အကိုင်ထာ၊ သေဉာဏ်း အမ်းလဒျားထွ။ တင်
 တဖြာ၊ အလောင်းတဖြာ၊ တောမ်းတဖူးဝေးရင်၊ သ၊ ဓာတ် ဟပ်အုံရပ်း
 အမ်းညီး၊ ကျင်၊ သုံ၊ ဗားသွ။

အပိုဒ် (၂)

လို၊တိုင်၊စုမ်းဖြာ၊ လို၊မျို၊၊သွီးယားအရောင်း၊ အခို၊အမူး၊ ဘားသားငဝ်း၊ ကိုးကွဲးဒါးဘားသား၊ နဲင်းငန်းရေ၊မွေးတဝ်းလဲဲ ထာ၊ယူးထာ၊စူ၊ ခမ်းသား မွေးတဝ်းလဲဲ ကဆဲင်းဒါး၊ တောမ်းလို၊မု၊အဆင်းအရန်း ဇာစ်ဦး၊ ပစွေ၊ ဥစွားဂုဏ်း၊ စွိုးခွို၊ဇားတိဂုဏ်း တောမ်းအဆင်းအရန်းလောင်းလင်ကစ ခွဲ၊ဖ၊ခေါ်မု၊မျို၊ဖုံး အပ်းဗားတဝ်း၊ လို၊တိုင်၊စုမ်းဖြာ၊ ခံးစာ၊ခွင်၊အပ်းဗား ကေးညားလိတ်ရွေ့ကို ဖေးနယ်ခါ၊ဒါးအခွင်၊အရေ၊ တောမ်းလွှာတ် တခြင်ခွင်၊ဖုံးလို၊လို၊သ့။ လှို၊ထင်းနပ်၊ လို၊တဖြာ၊နမ်းတဗား အုံအပ်းရာ၊ ခမ်း မွေးတဝ်းလဲဲ ဟမ်းနယ်းဒေးသနပ်၊ထွာဒျား အသိုင်အမောင်၊ အားဏားပဲင်းလွှာတ်တခြင်ဒျား ဟမ်းနယ်းဝါယပ်း၊ ထွာဒျားကုလသမဂ္ဂ ခွမ်ထူးထိန်၊သိမ်၊အုံထွားဒါးဟမ်းနယ်းဝါယပ်း၊ထွာဒျားနမ်းပဲင်းရိပ်ထူးခွမ် သဲန်၊ခွင်၊အားဏား တလ၊တဝ်း ဟမ်းနယ်းဝါယပ်း၊မွေးတဝ်းလဲဲ အသိုင် အမောင်၊အားဏား တစွိုးတဗားရဲးခန်းတဲက်ထွော့ကအပ်းဒါး ဟမ်းနယ်း ဝါယပ်းယိုနပ်၊ နဲင်းငန်းရေ၊စီးရင်းရင်၊ပဲင်းခွင်၊ မွေးတဝ်းလဲဲ ခမ်းတကာ ခမ်း အဆင်းအရန်းတဗားဗားအွာန်းသ့။ခင်းယန်တဲင် ထွားလှို၊ခွဲ၊ ဖတလ၊တဝ်း။

အပိုဒ် ၃

လိုစုမ်းဖြာ၊ အသက်မွန်ဗန်ခွင်၊လွှာတ်တခြင်ခွင်၊ တောမ်းလို၊ပုဂ္ဂိုလ်း လိုမ်းမိဉ်းမု၊ လ၊ခွင်၊အပ်းဒျားသ့။

အပိုဒ် ၄

တမဲ့င်၊ဝါယပ်းထွာသွောန်းသဲး မွေးတဝ်းလဲဲ ထွာထာ၊ထွာန်းအံး မာ၊လ၊တဝ်း၊မာ၊သွောန်းတောမ်း ဖြေ၊သွောန်းဖုံးစံးလို၊လို၊ ပေ့၊တာရဲး တားဗား။

အပိုဒ် ၅

နိပ်စက်အမ်းခွောင်၊တမဲ့င်၊ဝါယပ်း မွေးတဝ်းလဲဲ အမ်းစင်၊မာ၊ တရမ်၊ဒါး၊ ကမ္ပိုန်ပီတဝ်းဒွမ်ဒါး၊ လို၊သိက္ခားနွူးလင်၊ဒါးခွမ်မာ၊အုံအပ်းမု၊ မွေးတဝ်း လဲဲ မာ၊လ၊တဝ်း ဖေးပဲတ်ဖေးဒဏ်း။

အပိုဒ် ၆

လို၊တိုင်၊စုမ်းဖြာ၊ ဥပဒေးနပ်၊ခင်းလမ်းကို ထွာလို၊ပုဂ္ဂိုလ်းတဖြာ၊
ခင်းလမ်းတိုင်၊ ခံးထူးပဲင်းခွင်၊ အပ်ဒျား အပ်းသေအပ်းမတ်သွ။

အပိုဒ် ၇

ဥပဒေးခင်းလမ်းကို တသွိုင်အရန်းတသွိုင်ထီသွီးအပ်းလို၊ဒျားထွ။တင်
ဖခေါ်အံ့အပ်းမုအပ်းဟားတပ်း လို၊တိုင်၊စုမ်းဖြာ၊လို၊လို၊ခံးစာ၊ခွင်၊အပ်းဒျား
ဥပဒေးတသွိုင်အရန်း ထွားတီးရဲးတားမု၊သွ။

အပိုဒ် ၈

ခင်းယန်အခြေးခံးဖွဲ၊ဗူးပုံးဥပဒေး မွေးတပ်းလဲ ဥပဒေးအလ၊ အွာန်းစွ၊
စူဖေးဒါ၊ ဝွေ၊မူလအခွင်၊အရေ၊ဖုံး မိဉ်းခံးဟားအယားကိုင် မာ၊ဟိုင်လိုင်က
တင်ခါ လို၊တိုင်၊ဝွေ၊နပ်၊လ၊ပဲင်းခွင်၊အပ်းဟားရဲန်၊မာ၊ခွမ်ပဲင်းခွင်၊ အပ်းဒါး
ခမ်းနွောင်၊ဟံးနဲင်းငန်းတေားခံးရမ်း၊ တွီးခြောင်၊ဒါးကု၊ယာဖေးမု၊သွ။

အပိုဒ် ၉

တမိုင်၊တယပ်း ခံးဟားတပ်း တရာ၊တပ်းဆောင်၊ တရာ၊တပ်းစိုင်း၊
တရာ၊တပ်းဝါးထို၊ ဝါးထန်းခမ်းသွ။

အပိုဒ် ၁၀

ဝွေ၊အခွင်၊အရေ၊ တောမ်းတားဝွန်းအပ်းမု၊အလောင်း ကခံးအထွ။
အထဲလဲဟပ်၊ ဝွေ၊အလောင်း ပဲတ်မု၊ခြောင်၊အလ၊ကခံးအထွ။အထဲ
ယူးစွဲ၊မု၊လဲဟပ်၊ လွောတ်တခြင်တင် ကအံ့ပိဉ်ဖဲတပ်းထာ၊ တရာ၊ရမ်း၊
တရပ်အံ့နားထွားစဲတ်တရာ၊ တရားတွာထွ။ ခမ်းသားလို၊အာငါ
လို၊တိုင်၊တသွိုင်အရန်းတသွိုင်အထီအဗွေတဟားလ၊ပဲင်းခွင်၊ဟားသွ။

အပိုဒ် ၁၁

(၁)တောမ်းအပဲတ်အမု,တရပ် ကခံးဟးဒါးယွူးစွဲ,တရာ, လို,တိုင်, ကောပ်ပွိုး ခံးဟးယွူးစွဲ,တရာ, ပဲတ်မု,အတား ယံဖေးခုခံးခြေးလွေ, နွောင်,ကလိုးအပ်ဒါး အားမခံးချက်ကအပ်း ခမ်းသားလို,အာမဲ့ကလ, ကထွားစဲတ်ဒါး ညီးတောမ်းဥပဋ္ဌးတရာ,ရမ်, အုံးနားထွားစဲတ်ထွူတင် ကားလွန်လို့လဲန်းအပဲတ်ကရီ,နပ်, စီးရင်းမု,အစဲင်းအစွဲမလ,မချင်, မတ်ယူးခံးထွိုက်ဒျား အပဲတ်အဲန်ထင်းသားသွူတင် လို,တိုင်,စုမ်းဖြာ, အခွင်,အရေ,အပ်းဒျားသွူ။

(၂)ကားလွန်လို့အပဲတ် အခိန်းယံတွင်, ခမ်းကိုဥပဋ္ဌးအလ,လဲ့ဝါ,ယမ်း၊ ခမ်းတကာခမ်း ဥပဒေး အလ,ဝါယမ်း ထာ,မာ,တရပ် မွေးတမ်းလဲ့ ကိုင်လွောတ်ခြင်မု,တရပ်နပ်, အပဲတ်အမု, မိဉ်းတတို့းတမ်း မိဉ်းတ မျောက်တမ်းတင်ခါ ထာ,မာတရပ်နပ်,မွေးတမ်းလဲ့ ကိုင်လွောတ်ခြင်မု, အတားတမဲ့င်,ငါလဲ့ အပဲတ်အပ်းဟးတမ်း၊ကားလွန်လို့ဒါးအပဲတ်အခိန်း ကာလကို လို့တင် ထွိုက်သင်,ဒါး အပဲတ်ဒဏ်းယိင်းလို့ယိင်းပိုး ကထွူး ကတန်တား အပဲတ်ဒဏ်းထွိုက်သင်,တို့းဟးတမ်း။

အပိုဒ် ၁၂

တမဲ့င်,လဲ့ယမ်း နီနမ်းပုဂ္ဂိုလ်းရေ,လွောတ်တခြင်ခွင်,၊ တမို့းပိုလမ်းကို၊ ကအုံလမ်း မွေးတမ်းလဲ့ ဖေးလိတ်ထူးလိတ်ကိစ္စရပ်ဖုံး တရာ, တမ်းနို့, တို့း ချမ်သပ်,ပါသော့,လဲ့ဟပ်၊ မာ,တရေ,ကိုင် နီနမ်းဂုဏ်း သီက္ခား တောမ်းပေါ်ယင်းကျားတစော်မု,လဲ့ဟပ် ခံးဟးခြင်တမ်း။ နို့းတို့းချမ် သပ်,ပါသော့, မွေးတမ်းလဲ့ မာ,တရေ,ကိုင်မု,ဖုံး အပ်းယို ဥပဒေးအလ, လို,တိုင်,စုမ်းဖြာ, လ,ပဲင်းခွင်,အပ်းဒျား အရဲးအတားသွူ။

အပိုဒ် (၁၃)

(၁)လို,တိုင်,စုမ်းဖြာ,လောင်း ခမ်းနွောင်,ဟမ်း နယ်းဟံးနိမိတ်ကို လွောတ်တခြင်လွေ,သင်, ခြိုင်းလဲ့င်းပြောင်,တေးခွင်, တောမ်းအုံအပ်း ခွင်,အပ်းဒျားသွူ။

(၂) လို၊ တွိုင်၊ စုမ်းဖြာ၊ လောင်း ကပါကနွီ၊ နီနမ်းခမ်းခွောင်၊ ဟံး အင်းခမ်း
ခွောင်၊ ဟံးမိုင်၊ မရီ၊ ထန်းလွေ့ခွင်၊ တောင်းနွီ၊ သိုင်၊ ချာ နီနမ်း ခမ်းခွောင်၊
ဟံး အခွင်၊ အင်းဒျား။

အပွိုၣ် (၁၄)

(၁) အင်းခွောင်၊ ဟမ်း တေကံချ၊ မုယံဖေးကလွောတ်ညာ၊ ခမ်းလောင်း
ခမ်းလင်ခွောင်၊ ဟမ်းကို အံကွဲးခွင်၊ တောင်းခံးကိုပဲင်းခွင်၊ လို၊ တွိုင်၊ စွမ်း
ဖြာ၊ လ၊ ဗား ခံးစာ၊ ပဲင်းခွင်၊ အင်းဒျားသွ။

(၂) အပဲတ်အမု၊ ပွိုင်ပွို၊ စပ်ဆွိုင်၊ တမ်း တောင်းခဲင်းငန်းရေ၊ ခတ်၊ လွို
ဆန်ဒါး ကုလသမဂ္ဂရေးမိုးချက် တောင်းခင်းယန်အခေးခံမူ ခင်းအံခင်း
အင်းကို အမွေးအမဲန်း ကပေးထန်းလွောန်ဒါး အမု၊ ဖုံးအကို ကွို၊ အား
ထူးအား ခွမ်မာ၊ ထူးသံ့ခွင်၊ အင်းဗားတမ်း ကအင်းပါကီဟွောန်း အခွင်၊
အရေ၊ ဖုံးသွ။

အပွိုၣ် (၁၅)

(၁) လို၊ တွိုင်၊ စုမ်းဖြာ၊ ခံးထူးခွင်၊ အင်း ထွာခမ်းသားခမ်းခွောင်၊ ဟံး
တခွောင်၊ ဟံးသွ။

(၂) တမိုင်၊ ငါလဲ့ ခမ်းဗားတမ်းတရာ၊ တမ်း ရိပ်သိမ်၊ ထို၊ နီနမ်းထွာခမ်းသား
သွ။ ခံးဗားလ၊ တမ်း ထေင်ဆန်ဗေက်၊ ထို၊ နီနမ်းထွာခမ်းသားခြင်း
လဲင်းပြောင်၊ တေးခွောင်၊ ဒါး အခွင်၊ အရေ၊ သွ။

အပွိုၣ် (၁၆)

(၁) အရွဲးတွိုးထွူလဲန်း အခိုတောင်းအမူးဖုံးကိုနပ်၊ ရာ၊ အကျောင်၊ အွောန်း
လွေ့၊ လို၊ မျို၊ ခမ်းသား မွေးတမ်းလဲ့ ကို၊ ကွဲးဒါးဘားသားတင် ခန်းထွေ့
အွောန်းတဲက်ချက် တစွိုးတမိုင်၊ အင်းဗားတမ်း တေးလမ်း တေးပါး
ပဲင်းခွင်၊ တောင်းကွီးထွိုင်းနားဟွိုန်၊ တမိုးပိုပဲင်းခွင်၊ အင်းဒျားသွ။
တေးလမ်းတေးပါးကိုဝါယမ်း၊ ထွာတမာဝါ၊ အံအင်းရမ်းညီ၊ တွင်၊
ဝါယမ်း၊ နားဟွိုန်၊ ကိုင်ဖြတ်၊ လို၊ ဝင်၊ ခါလဲ့ဝါယမ်း တသျှန်အရန်းတသျှန်
အထီ အခွင်၊ အရေ၊ ဖုံး ပွေးသီးအင်းဗား။

(၂)အခိုမှီးပို တောင်းအမှုမှီးပို နိပဲးနီခပ် သဖေၣ်ဆန္ဒလောတ်တခြင် အဗေတဟး အဝ်းလ,မ,ထွဲတဲင် တေးလမ်းတေးပါးဟးသ့။

(၃)နားဟွဲနဲ,တမှီးပိုလမ်းကိုယိုထွာ လို,အစွဲ,ဗူးထဲတန,သဘာဝဒါး ခင်းယန်အခေးခံး အစွဲ,အဗူးထွဲတဲင် ယူးစွေးခံးစာ,ပဲင်းခွင်, အဝ်းဒျား လို,အစွဲ,အဗူး တောင်းခမ်းနွောင်,ဟံးရဲးတေးအုံထွားမု,သ့။

အပွဲဒ် (၁၇)

(၁)လို,တိုင်,စွမ်းဖြာ, တဖြာ,လွှတ်တဖြာ,နန်းလဲဟပ်၊ တောင်းလို,လင် စုခွဲာန်းထွဲလဲဟပ် ပဲင်းဆဲင်းခွင်,အဝ်းဒျား ပစွေ,ဥစွားတခြို,ဖုံးသ့။

(၂)ပါပိုင်,ဝါယဝ်း နီနမ်းပဲင်းတခြို,ယို တ တရာ,တဝ်း သိမ်,ထူးခွိုင်း ခံးထွဲတ်ဟးတဝ်းသ့။

အပွဲဒ် (၁၈)

လို,တိုင်,စွမ်းဖြာ,အဝ်းဟး လွှတ်တခြင်ယူးစွေးခွင်,၊ အမားအမဲန်း ဖန်းဖခန်,တဲက်ခွင်,တောင်း ကိုးကွယ်းခွင်,ကရီ,ဒါးအခွင်,အရေ,ဖုံး အကို နီနမ်းကို,ကွဲးဒါးဘားသား မွေးတဝ်းလဲ တရေယျမ်းအံးချက် လွှတ် တခြင်ပြောင်,လဲင်းခွင်,၊ လွှဲထဲင်းအလင်တဖြာ, သမ်တေးလဲဟပ် မွေးတဝ်းလဲ တောင်းလို,အာစုခွဲာန်းဝင်,လဲဟပ် ခမ်းသားလို,အာငါ မဲကလဲဟပ် အဝ်းခေါ်အုံခေါ်လဲ နီနမ်းကို,ကွယ်းဒါးဘားသား မွေးတဝ်းလဲ တရေယျမ်းအံးချက်လွှတ်တခြင်သွာန်နယ်ခွင်,၊ ကံကျင်,ခွင်,၊ ရေးခိုး ပိုင်းကို,ကွယ်းခွင်, တောင်းအုံကံဆောက်တယ်းခွင်,ဖုံးလဲပါလို,ဒျားသ့။

အပိုဒ် (၁၉)

လို၊တိုင်၊စွမ်းဖြာ၊အမ်းဒျား လွှတ်တခြင်ထင်းထီးယူးစွေးခွင်၊ တောမ်း
လွှတ်တခြင်ဒေါ၊ ထန်းခွင်၊ဖုံးသွ။ ကရို၊ဒါးအခွင်၊ အရေ၊ဖုံးအကို
အယားအတရေင်ကင်၊ညာ၊ထွဲတင် လွှတ်တခြင် ချမ်ထူးခွင်၊ အထင်း
အထီးထာ၊ယူးစွေးဖုံး၊ လှိုထင်းအလင် အမ်းသတင်၊ မိဒီယာ
တရပ်ရပ်တရန်း နယ်းနိမိတ် အခန်းအထွေ့အဲန်ထမ်း ထိုမ်းထွား
သွာန်ထူးခွင်၊ နေးထူးခွင်၊ တောမ်းဖြေ့၊လီခွင်၊ဖုံး အမ်းဒျား သတင်၊
မိဒီယာအစူအခင်း တောမ်းထာ၊ယူးထာ၊ထီး ကထင်းကသေဖုံး ပါသော့၊
ဒျားသွ။

အပိုဒ် (၂၀)

(၁)လို၊တိုင်၊စွမ်းဖြာ၊ ညိမ်၊ခွ၊စုပူးခွင်၊ တောမ်းလွှောင်းပူးခွင်၊ အစွို၊
အပူးဖုံး လွှတ်တခြင် ချမ်မာ၊ထူးသံ့၊ခွင်၊ အမ်းဒျားသွ။
(၂)အစွို၊အပူးတရပ်ရပ်ကို ယံဖေးကပါနွိုသော့၊ အနွိုင်းအဆေ၊ မာ၊လ၊
တမ်း တမဲ့င်၊တဖြာ၊သွ။

အပိုဒ် (၂၁)

(၁)နီနမ်းခမ်းခွောင်၊ဟံးအစိုးရအစွို၊ကို တောက်သက်နေးလဲ့ဝါယမ်း၊
လွှတ်တခြင် လှိုက်ရွေ့ခါ၊ဒါး နမ်းတင်ဖုံး တရန်းလဲ့ဝါယမ်း လို၊တိုင်၊
စွမ်းဖြာ၊နွိုပါသော့၊ ချမ်မာ၊ထေင်းထူးခွင်၊ အမ်းဒျားသွ။
(၂)ယံဖေးကထွာ နီနမ်းခွောင်၊ဟမ်းခမ်းသားထေင်းထူးတားဝွန်း
လို၊တိုင်၊စွမ်းဖြာ၊ တသွန်ဗွိုန်ပီ အခွင်၊အရေ၊ အမ်းဒျား။
(၃)အစိုးရရိပ်ချမ်သဲန်၊မု၊အားဏားနပ်၊ ခင်းယန်းအခေးခံးဗား ခမ်းသား
ဆန္ဒအလောင်း လို၊တိုင်၊စွမ်းဖြာ၊ နွိုပါသော့ထွဲတင် အရန်းတသွန်
တွာညီး ဖေးခွောင်၊မဲဆန္ဒခွင်၊အမ်းထွဲတင် တောမ်းစနစ်ဖေးဗိဉ်းဗ၊
နေးမဲးဝါယမ်း၊ ဗွိုန်နဲင်းထိုင်းပီ လွှတ်တခြင်ဒါးတောမ်း ဖေးမဲးစနစ်လဲ့
ဝါယမ်း အခိန်းကားလ အခန်းအထွေ့အလွောက် ကချမ်မာ၊ဒါး
စဲတ်မဲန်းဒါး လှိုက်ရွေ့ပွဲ၊ကိုဖုံး ဖေးထေဗားကရို၊ဒါးဆန္ဒ။

အပိုဒ် ၂၂

တောင်းလို၊အစွို၊အပူး ပါနို့၊သော့၊လို၊တဖြာ၊အနေ၊ လို၊တိုင်၊စွမ်းဖြာ၊
လ၊ထူးပဲင်းခွင်၊အဝ်းဒျား လို၊မုဘဝလိုမ်းပိဉ်းရေ၊သ့။ လို့ထင်းအလင်
နီနမ်းခမ်းခွောင်၊ဟံးလွောင်းပူးပုံး တောင်းအစွို၊အခိုးဖုံးအလ၊ စွို၊ခွို၊
ထေအားမာ၊မု၊ တောင်းခမ်းတကာခမ်း ဆွန်၊စုခွမ်မာ၊မု၊ဖုံး နီနမ်းဂုဏ်း
သိက္ခားတောင်း နီနမ်းအထီ နီနမ်းအသွီးလွောက် တခြင်ပြူး၊ ဖြိုထင်း
ထိုရေ၊အတား အဲန်ထဝ်းထွာတဝ်း လ၊ဗားခံးစာ၊ ပဲင်းခွင်၊ စီ၊ပွာ၊ရေ၊
လို၊မု၊ရေ၊ တောင်းယေန်းင်းမု၊အခွင်၊အရေ၊ဖုံး အဝ်းဗားသ့။

အပိုဒ် (၂၃)

(၁)လို၊တိုင်၊စွမ်းဖြာ၊ လ၊ပဲင်းခွင်၊အဝ်းဗားမာ၊ထာ၊ပဲင်းခွင်၊ လွောက်
တခြင် လို့က်ရွေ့ပဲင်းခွင်၊ နီနမ်းသ၊ကျိုက်ရာ၊ ထာ၊ခွမ်ထာ၊မာ၊
တသျှန်တရာ၊ထွူတင် ရှေ့၊တဲ့ရှေ့၊ ဟပ်တဲ့ဟပ် ထာ၊မာ၊ခင်း
အအုံအဝ်း လ၊ပဲင်းခွင်၊ တောင်းထွာလို၊ခြေင်ထာ၊မာ၊အဲန်ထဝ်း ရဲးတား
ခွင်၊ လ၊ပဲင်းခွင်၊အဝ်းဗားသ့။

(၂)ဖန်းဖအွာန်းခေါ် တစွိုးတမျို၊အဝ်းဗားမွန်း လို၊တိုင်၊စွမ်းဖြာ၊
လ၊ပဲင်းခွင်၊အဝ်းဗား ဗွိုန်နဲင်းထိုင်းပီ ထာ၊မာ၊အတား ဗွိုန်နဲင်းထိုင်းပီ
ထာ၊မာ၊ခ၊ရောန်တောင်၊သ့။

(၃)နီနမ်းတောင်းနီနမ်း တမျိုးပိုလမ်းကိုနားဟိုန်၊အတား အာမခံး
ခွောင်၊ဒါး တောင်းလို၊ဂုဏ်းသိက္ခားထို့က်တန်းဒါး ဘဝအုံတင်မု၊
တရာ၊တရားထွူတင် ရှေ့၊တဲ့ရှေ့၊ ဟပ်တဲ့ဟပ် လ၊ပဲင်းခွင်၊အဝ်းဗား
အခ၊ရောန်တောင်၊သ့။ မိဉ်းလို၊အပ်လွောက်ထမ်သော့၊လ၊ဗား ခံးစားပဲင်း
ခွင်၊ အလောင်းအလင်လို၊မု၊ရေ၊ရဲးတားပွေးထွားခွင်၊ဖုံးလဲ့ အဝ်းဗားသ့။

(၄)ရဲးတားနီနမ်းအကျို၊စီ၊ပွာ၊တား လို၊တိုင်၊စွမ်းဖြာ၊ လွောင်းပူးထာ၊မာ၊
သားသမဂ္ဂအစွို၊ တောင်းခွမ်မာ၊နို့၊ ထင်းထူးသမဂ္ဂကိုနပ်၊ အခွင်၊
အဝ်းဗား။

အပိုဒ် (၂၄)

လောကံ၊ ရော၊ တောမ်းအကျို၊ အကျောင်းတင် အွာန်းထွာခန်းတက်
ခါ၊ ဒါ၊ ထာ၊ မာ၊ အခိန်းနားရီး တောမ်းခံးစာ၊ ခွင်၊ အဝ်းဒါ၊ လာခ၊
ရော၊ ငမ်းဒါ၊ အခိန်းကာလအွာန်းထွာခါ၊ ဒါ၊ အံ့ပဆား ထာ၊ မာ၊ မူးနီ၊
လဲ အပါနို့၊ လို၊ တိုင်၊ စွမ်းဖြာ၊ ခံးစာ၊ လ၊ ပဲင်းခွင်၊ အဝ်းဗား
အံ့ပဆားခွင်၊ တောမ်းအံ့ခြင်ခွင်၊ ဖုံးသွ။

အပိုဒ် (၂၅)

(၁) အအမ်းအအွ၊ အကျောန်အက၊ လမ်းပါး၊ ပျေးထွားခြိုင်းသန်၊ ရေ၊
တောမ်း ကလိုအပ်ဒါ၊ လို၊ မု၊ အစွဲအကမ်းဖုံး အပါအနို့၊ နီနမ်းတောမ်း
နီနမ်း တပွိုးပိုလမ်းကိုနားဟွန်၊ ခြိုင်းသန်၊ ရေ၊ တောမ်းနမ်း တောမ်းသ၊
ပါနီစွိုး ခွ၊ ညိမ်၊ စွ၊ အံ့အဝ်းနှောင်၊ အတား လို၊ တိုင်၊ စွမ်းဖြာ၊ လ၊ ပဲင်းခွင်၊
အဝ်းဗားလိုမ်းလဲင်၊ ဒါ၊ လို၊ အံ့အဝ်းမု၊ အဆင်းအရန်းသွ။ လျိုထင်းအလင်
ထွာလို၊ ခြင် ထာ၊ မာ၊ အဲန်ထဝ်း၊ ခြိုင်းသန်၊ ရေ၊ ခြားထု၊ ထွာထိုဒဲ၊
ထွာမဲးမဲင်း၊ အသက်အရွယ်ထို၊ ဖြား၊ မွေးတဝ်းလဲ ကောပ်ပိုးခင်းအံ့ခင်း
အဝ်းအခေးအနေ၊ နီနမ်းမာ၊ တဒါ၊ ဒွမ်တွေ့၊ လွူးနမ်းမိုးသက် မာ၊ တဒါ၊
ဒွမ် မိဉ်းပေါးပေါက်လောန် လို၊ တိုင်၊ စွမ်းဖြာ၊ လ၊ ပဲင်းခွင်၊ အဝ်းဗား
ဘဝလိုမ်းမိဉ်းမု၊ သွ။

(၂) မွိုးဘဝတောမ်း လို၊ ပေးလို၊ ဆားဘဝကို လျှိုခေါ်တဗား အံ့ပျေးထွားမု၊
တောမ်းစွဲးကိုမု၊ လ၊ ပဲင်း ခွင်၊ အဝ်းဗားသွ။ နေးတရာ၊ နို့ဝင်းတရာ၊
တေးလမ်းတေးပါးထွလဲဟပ် တတရာ၊ တဝ်း နို့ဝင်းတရာ၊ တဝ်း
တေးလမ်းတေးပါးနေးတဝ်းလဲဟပ် ကလွူးဖွာ၊ လောန်ဒါ၊ လို၊ ပေးဖုံး
လို၊ လို၊ ခံးစာ၊ ခွင်၊ အဝ်းဗား ဗျိုန်ခင်းထိုင်းပီ လို၊ မု၊ ရဲးတား အံ့ပျေးထွား
မုထွ။

အပိုဒ် ၂၆

(၁) လို၊တိုင်၊စွမ်းဖြာ၊ သွေန့်ထူးခွင်၊ပညားအမ်းဗား။ အဆေ့သွတ်၊ မူလရန်း တောင်း ခင်းယန်အရန်းကိုဖုံး သွေန့်ဖေးပညားရေးနပ်၊ ထွာဗား သွေန့်ဖေးခြင်သွ။ မူလရန်းပညားနပ်၊ ထွာဗား သွေန့်တမ်း လ၊တမ်းသွ။ စက်မု၊စူမု၊ တောင်းလွးပိုး သက်ကျောင်းပညားဖုံး ထွာဗားလို၊အာ သွေန့်ထူးနှောင်၊ဒါး ပညားထွတင် ခင်းယန်အွာန်းလွေ့ရင်၊ကားအထီအသွီးလောင်း အရန်း တသွန် အထီတသွန်လို၊လို လ၊ဗားအရန်းထို ပညားရေးသွ။

(၂) မွိုးလို၊ပိုသီး နမ်းအထီနမ်းအသွီး အပေ့တဗား ယံဖေးကပြူးဖြို တောင်းယိုင်းလွိုယိုင်းပိုး ယံဖေးကအွာန်းရေးလွောန် လို၊အခွင်၊အရေး တောင်းခင်းယန်လွောတ်တခြင်ခွင်၊ဖုံးတင် ရေးမိုးသွေန့်ဖေးဗား ပညားရေးသွ။ ခမ်းနှောင်၊ဟမ်းလို၊လို၊အကို ပညားရေးနပ်၊ ပေ့ထိုတသွောင်းဗား လို၊မု၊ မွေးတမ်းလဲ့ ဘားသားရေးဖဲ့ဆင်းရာ၊ အစို့၊အပူးဖုံးအကို သေနားဖြောင်မု၊ ယွိုန်းယော်၊မု၊ တောင်းရက်ပင်၊ သွီးထီ၊မု၊ဖုံးသွတင် ထူးချမ်သိမ်၊ညိမ်၊ခွ၊ရေးအတား မာ၊လွိုဗား ကုလသမဂ္ဂချမ်မာ၊ ထောင်းထမ်းချက်ဖုံးသွ။

(၃) လွိုက်ရွေ့၊ နီလို၊ပေးပညားရေးကိုနပ်၊ရာ၊ မွိုးဖါသီးလ၊အွာန်ရီးဗား အခွင်၊အရေးသွ။

အပိုဒ် ၂၇

(၁) လို၊အစို့၊အပူးယေန်းငဲးမုဘဝကို လို၊တိုင်၊စွမ်းဖြာ၊လွောတ်တခြင် ဖန်းဖဖေးတွာ ခံးစားခွင်၊အမ်း လွောတ်တခြင်ချမ်မာ၊ခွင်၊ လွောတ်တ ခြင်ခံးစာ၊ခွင်၊အနုပညားတောင်းသိပွဲပညားထင်းထိုမု၊ တောင်းဝွေ့အကျို၊ လ၊လဒ်ဖုံးသွ။

(၂) လို၊တိုင်၊စွမ်းဖြာ၊ ရဲးတားလ၊ပဲင်းခွင်၊ အဝ်းဟး တောင်းနီနမ်း ပဲင်းဉာဏ်း ကျုံးစဲးမာ၊ထွာ ထေထနိုးဒါး အဝ်းသိပ္ပံပညားဖုံးဖဲးလဲဟပ်၊ အဝ်းလိတ်လဲင်းဖဲးလဲဟပ်၊ အဝ်းအနုပညားဖဲးလဲဟပ် ကထွာလွောန်ဒါး ဂုဏ်း တောင်းရုပ်ဝတ္ထုအကျို၊ကေ၊ဇူ၊ ရဲးတားပဲင်းခွင်၊ဖုံးသွ။

အပိုဒ် ၂၈

လို၊တိုင်၊စွမ်းဖြာ၊ ခံးစာ၊ပဲင်းခွင်၊အဝ်းဟး ကေးညားလိတ်ရွေ့ကိုယို ကဖေးထေခါ၊ဒါး အခွင်၊အရေ့ဖုံး တောင်းလွောတ်တခြင်ခွင်၊ဖုံး အဗွေ တဟး ကအီးဖေးနှောင်၊ဒါး လို၊မု၊ရေ့စနစ် တောင်းခမ်းတကာခမ်း အံ့ရ်းအဝ်းည၊စနစ်တရပ်သွ။

အပိုဒ် ၂၉

(၁)လို၊တိုင်၊စွမ်းဖြာ၊ လွောတ်တခြင်အဗွေတဟး မာ၊ပြူးဖြိုနှောင်၊ နီနမ်းအထီနီနမ်းအသီး လို၊အလမ်းလို၊အခြိုကိုလွှမ်းတင် တားဝွန်းအဝ်း ဒျား အလမ်းအခြိုနပ်၊လောင်းသွ။

(၂)ခွမ်မာ၊ကျင်၊သုံ၊ နီနမ်းအခွင်၊ရေ့ဖုံး တောင်းလွောတ်တခြင်ခွင်၊ အဖုံးကိုနပ်၊ရာ၊ လို၊တိုင်၊ စွမ်းဖြာ၊အဝ်းသေအဝ်းမတ်ထွ။ ယံဖေးက အောန်းထွေးထွေးတွမ်တွမ်လို၊လင်ဖုံး အခွင်၊အရေ့ဖုံး တောင်း လွောတ် တခြင်ခွင်၊ဖုံးအတားလဲဟပ်၊ ယံဖေးထမ်သော့နှောင်၊ ဒီမိုကရေစီ လို၊အစို့၊အမူးကို တရာ၊တရားတရာ၊တွာ လို၊အပ်ချက်ကထွာဒါး နမ်းကျင်၊ တရာ၊ခမ်းသားလို၊အာ ခွ၊စွ။သားယားရေ့ တောင်း ထမ်ဗွေ အကျို၊စီ၊ပွာ၊ ထွာအောင်းရေ့အတားလဲဟပ် ဥပဒေအလ၊ ကအောန်း ထွေ့ခါ၊ဒါး ခန်းထွေ့၊ခန်းတဲက်ချက် အတိုင်၊လွှမ်း၊ ခွမ်မာ၊ကျင်၊သုံ၊ လ၊တပ်း ကိစ္စမဲ့င်၊ငါလဲ ကရို၊ဒါးအခွင်၊အရေ့ဖုံး တောင်း လွောတ်တခြင်ခွင်၊ဖုံးသွ။

(၃)ကအွဉ်းနယ်ထူးလဲနိးဒါး အခွင်,အရေ,ဖုံး တောမ်းလောတ်တခြင်
ခွင်,ဖုံးအလောင်း နေးတွမ်းအရေ,အရားမဲ့င်,ဝါယမ်း ခွိုင်းဂွို,တောမ်း
ကုသမဂ္ဂစူယဲင်,ခင်းယန်အခေးခိးမူဖုံးယို ချားတခို,ကျင်,သို,ဗားတမ်းသွ။

အပျိုဒ် (၃၀)

ခမ်းခွောင်,ဟံးတခွောင်,ဟံးအတားလဲ့ဝါယမ်း၊ လို,တပူးတစုတားလဲ့
ဝါယမ်း၊ လို,တဖြာ, နမ်းတဖြာ,တားလဲ့ဝါယမ်း ရေးမိုးလွေ,
ဖေးကကိုင်ကဟိုင်လိုင်အကျောင်, ကေးညားလိတ်ရွေ့ကိုယို ကပါဒါး
အခွင်,အရေ,ဖုံး တောမ်းလောတ်တခြင်ခွင်,ဖုံးတင် တစွိုးတဗား
ကထွာဒါး ချမ်းမာ,ထောင်းထမ်းချက်ကို ဖေးကပါနွိုးသော့, မွေးတမ်းတဲ့
နမ်းကိုယ်းတင်း ယံဖေးချမ်းမာ, အခွင်,အရေ,အဝ်းနဲင်းနပ်,တင်
ကေးညားလိတ်ရွေ့ယို ကပါလိတ်ယားတရပ်လောင်း တောမ်းထူး
အဓိပ္ပါယ်း အဝ်းဗားတမ်း။

